

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

59

Dilek AĞRI:	Avrupa Birliği Ülkeleri Enerji Görünümü
Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü
Barış İLTER:	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü
Muhittin İZGİ:	
Ali GÜLMEZ:	Think - Tank Kuruluşları
Volkan YARAMIŞ:	
Çağrı SAĞLAM:	

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

İNGİLTERE:

İngiltere'nin kömür yakıtlı enerji üreticisi Drax, 700 milyon £ değerinde olan ülkenin en büyük kömür enerji santrallerinden emisyonları temizleme projesi için, Pazartesi günü, kömürden biokütleyle dönüşüm tesisini açmıştır. Drax'ın kömürden biokütleyle dönüşüm tesisini açan, Enerji ve İklim Değişikliği Bakanı Edward Davey, hükümetin White Rose Karbon Yakalama ve Depolama projesini (CCS) desteklemek için multi milyon sterlin değerinde çalışma fonu için karar aldığını ifade etmiştir.

<http://uk.reuters.com/article/2013/12/09/uk-energy-britain-coal-drax-idUKBRE9B80D920131209>

İNGİLTERE:

Scottish Power'ın tartışmasına göre, İngiltere'de elektrik kesintileri ile hane halkı faturalarında yükselmeye neden olan ve İngiltere'de rekabet dışı bir ortam oluşturan karbon vergisi kaldırılmalıdır. Anonim şirket baş yöneticisi Keith Anderson, fosil yakıt kullanan şirketler için "karbon tabanlı fiyatın", önümüzdeki on yılın ortalarından itibaren İngiltere'nin kömür santrallerini ekonomik olmayan bir hale dönüştüreceği uyarısında bulundu.

<http://canadafreepress.com/index.php/article/59736>

AVRUPA:

Avrupa'da enerji şirketleri, ekonominin enerji tedarikinde yetersiz kalmaya devam etmesi durumunda, Avrupa'nın elektrik kesintileriyle karşı karşıya kalabileceğini belirttiler. Haberde, Avrupa enerji güvenliğinin tehdit altında olduğu ve üretim kapasitesi eksikliğinden dolayı, bu kış boyunca, Avrupa'nın önemli elektrik kesintilerine maruz kalabileceği belirtilmiştir.

<http://www.energymarketprice.com/SitePage.asp?act=NewsDetails&newsId=13481&trydf>

İTALYA-NORVEÇ:

Eurasiareview'de yer alan habere göre, Eni, Pazartesi günü, Norveç, Barents Denizi'nde yeni bir off-shore petrol ve gaz keşfi yaptığını belirtti. Burada, tahmini 20 milyon ile 50 milyon varil arasında kazanılabilir petrol olduğu onaylanmıştır. Keşif, Johan Castberg alanının geliştirilmesi için, Eni'nin katılım ortaklığıyla gerçekleşen arama faaliyetinin bir parçasıdır.

<http://www.eurasiareview.com/09122013-eni-makes-new-offshore-oil-gas-discovery-norwegian-barents-sea/>

FRANSA:

Elysee Sarayı'nda, resmi bir kaynaktan alınan bilgilere göre, Fransa'da, devlet kontrolündeki EDF'in düzenlemiş olduğu, elektrik tarifelerinde yıllık %2 ile %3 arasında artışı, 2015-2018 dönemi için yeni bir hesaplama yöntemi kullanarak kısıtlamak istemektedir. Bu yaz, hükümet, tarifelerde 2013 Ağustos'ta %5 ve 2014 Ağustos'ta %5 artışa yeşil ışık yakan EDF'in yükselen maliyetleri kapsamında, son on yıl içindeki enerji fiyatlarındaki en büyük artışı açıkladı.

<http://www.energymarketprice.com/SitePage.asp?act=NewsDetails&newsId=13493&trydf>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ABD:

ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, ABD'nin Kırgızistan ve Tacikistan'dan Afganistan ve Pakistan'a elektrik iletimini sağlayacak CASA-1000 projesine 15 milyon dolar finansman desteği sağlayacağı açıklandı. Orta ve Güney Asya'yı birbirine bağlayan CASA-1000 projesinin bölgesel bir enerji şebekesi tesis edeceği ve dönüştürücü bir proje olabileceği kaydediliyor. Afganistan'ın tüketici olarak projeden iki kat fayda sağlayacağı değerlendiriliyor. Proje tamamlandığında, Tacikistan ve Kırgızistan'ın mevcut kullanılmayan yaz üretim kapasitesinin değerlendirilerek Afganistan ve Pakistan'a elektrik satacağı kaydediliyor. 1000 km uzunluğunda yüksek voltaj iletim hattına elektrik sağlayacak projenin 1 milyar dolara mal olması bekleniyor.

http://voiceofrussia.com/news/2013_12_12/US-to-provide-15-million-for-Central-Asia-South-Asia-electricity-project-3900/

ÇİN:

Foreign Policy'de yayımlanan makalede, Kasım ayı sonlarında Taşkent'te Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Özbekistan başbakanlarının katılımıyla gerçekleştirilen Şangay İşbirliği Örgütü Zirvesi'ne değinilerek, bölgedeki ekonomi ve güvenlik işbirliğinin yanı sıra jeopolitik gelişmeler ele alınıyor. Rusya'nın dışarı itildiği, Çin'in ticaret ve kaynaklar için harekete geçtiği ve Kazakistan ve Türkmenistan gibi ülkelerin birbirlerine karşı olan büyük güçler olduğu değerlendiriliyor. Orta Asya geçtiğimiz 200 yıl boyunca Rusya (o zamanki Sovyetler Birliği) imparatorluğunun bir parçası olmuştur. Şimdi Çin'in etki alanına girmiş durumda. Ancak, Orta Asya'da oyuncu kalmak çaba istiyor. Rusya ve Çin'in arkasında ABD bölgede aktif olmuştur. 1990'lı yıllarda Sovyetler Birliğinin çöküşünden sonra, ABD Hükümeti ve sivil toplum kuruluşları demokrasiyi iterek, ABD'li petrol şirketleri Kazakistan'da milyarlarca dolar yatırım yapmıştır. 2003 yılında Kazakistan'ın petrol üretimi günde 1 milyon varili aşmıştır. Orta Asya daha önce sahip olduğundan daha fazla seçeneğe sahiptir. Özellikle enerji ağı bölgeyi dönüştürmektedir. Boru hatları Türkmenistan ve Özbekistan'dan Çin'e, Türkmenistan'dan İran'a doğal gaz taşımaktadır. Elektrik ve doğal gaz hatları artık sadece Rusya'ya uzanmıyor; Kırgızistan ve Tacikistan Afganistan'a da elektrik satıyor. Doğal gaz ve elektrik hatlarının Pakistan ve Hindistan'a uzatılması ve Körfezdeki hidrokarbonların Çin'e taşınması için planlar geliştirilmektedir. Bunun anlamı Orta Asya için ihtiyaç duyulan finansal çeşitliliştir.

http://www.foreignpolicy.com/articles/2013/12/12/strategic_breakout_china_central_asia#sthash.1KYajHIR.dpbs

HİNDİSTAN:

Enerji güvenliği ve elektriğe erişimin değerlendirildiği 124 ülke içerisinde Hindistan'ın 98. sırada olduğu kaydediliyor. Bu durum düşük elektrifikasyon oranı ve yüksek ithalat bağımlılığından kaynaklanıyor. Planlama Komisyonu 12. Plan'da pek çok yerde 6-8 saat elektrik arzı sağlanamadığını belirtti. Çin ve Hindistan'ın en fazla ithalat bağımlısı ekonomiler olduğu belirtiliyor.

<http://www.livemint.com/Politics/Bf6jo85DidYuFuueRh6FkM/India-in-the-lowest-quartile-for-energy-security-WEF-report.html>

RUSYA VE HAZAR BÖLGESİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA:

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, dünya güçlerinin kontrol etmek için mücadele ettikleri ve zengin kaynaklara sahip bölge olan Arktik'te askeri üs kapasitelerini artırmaları için Rusya ordusuna talimat verdi. ABD, Danimarka ve Norveç'in Arktik'te var olan önemli düzeydeki petrol ve doğal gaz rezervlerinin adil paylaşımı noktasında baskılarına karşı, Rusya Arktik üzerinde askeri varlığını artırma kararı aldı. Bu durum küresel enerji oyununda Rusya'nın gözlerini Arktik'e dikmesi sebebiyle yeni soğuk savaşın emareleri olarak görülmektedir.

<http://www.cnbc.com/id/101262037>

RUSYA-İRAN:

Geçtiğimiz Çarşamba günü Tahran'da İran'lı mevkidaşı Muhammed Zarif ile görüşen Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, nükleer enerjinin barışçıl kullanımı hususunda iki ülkenin de işbirliğini sürdürmeye devam edeceğini açıklamıştır. Ayrıca, hayata geçirilmesi planlanan barışçıl işbirliğinin herhangi bir BM Güvenlik Konseyi kararı ile yasaklanmadığının altını çizen Lavrov, nükleer konusunda ilişkilerin geliştirilmesinin İran tarafından da olumlu karşılandığını belirtmiştir.

http://voiceofrussia.com/news/2013_12_11/Russia-interested-in-cooperating-with-Iran-on-civilian-use-of-nuclear-energy-Lavrov-5313/

RUSYA-TÜRKMENİSTAN:

Rusya'nın "Kızıl Sormovo" tersanesinde Türkmenistan için inşa edilen petrol tankeri "Kenar" Türkmenbaşı uluslararası limanına ulaşmıştır. Ham petrol ve diğer petrol ürünlerinin taşınması için tasarlanmış olan devasa tanker kapasitesinin 7100 ton olduğu bildirilmiştir. Rusya'dan alınan devasa tankerler sayesinde Türkmenistan'ın enerji ticaretinde önemli oranda artışın söz konusu olacağı düşünülmektedir.

<http://en.trend.az/capital/energy/2221527.html>

RUSYA-AB:

Rusya Başbakanı Dimitri Medvedev, AB üçüncü enerji paketinin düzeltilmesi hususunda önerilerini gönderdiklerini belirtmiş olup, hem AB kararlarını hem de Güney Akım inşaatı anlaşmasını uygulamanın mümkün olduğunu düşündüklerini açıklamıştır. Slovenya Başbakanı Alenka Bratusek ile görüşmelerinin ardından düzenledikleri basın toplantısında konuşan Medvedev, AB'ye ortaklık önerilerini gönderdiklerini ve halihazırda cevap beklediklerini dile getirmiştir.

http://voiceofrussia.com/news/2013_12_10/Russia-sends-EU-proposals-on-adjusting-third-energy-package-Medvedev-4028/

AZERBAYCAN-KAZAKİSTAN:

Azerbaycan ve Kazakistan hükümetler arası ekonomik komisyon toplantısı sonrasında konuşan Azerbaycan Enerji Bakanı Natig Aliyev, her iki ülkenin de özellikle enerji alanında ikili ilişkilerini güçlendirmeye ve geliştirmeye devam etme eğiliminde olduklarını açıklamıştır. Her iki ülkenin de birbiriyle bağlantılı enerji politikası izlemeleri gerektiğinin altını çizen Aliyev, Azerbaycan'ın büyük Kazak petrol alanı Kaşhagan'ın devreye girmesini beklediğini ve bu alanın devreye girmesiyle ortaya çıkan petrol ürününün Bakü-Tiflis-Ceyhan başta olmak üzere Azerbaycan üzerinden geçen boru hatları kanalıyla dünyaya sunulmasının mümkün olacağını belirtmiştir.

<http://en.trend.az/capital/energy/2220212.html>

RUSYA:

Avrasya İncelemeleri Kuruluşuna göre Rusya, Amerika Birleşik Devletleri ve Suudi Arabistan'dan sonra 2012 yılında, sıvı yakıtların üçüncü büyük üreticisi oldu. 2012 yılındaki sıvı yakıt üretimi ortalama günde 10,4 milyon varil olarak gerçekleşti. Neyse ki Rusya'nın, büyük tüketicilerinden biri olan komşusu Çin'e verebileceğinden fazla yakıtı bulunuyor. Transneft, Rus boru hattı devi Rosneft ile kısa yoldan Moğolistan'ı kullanarak Çin'e petrol ihracatı için bir karayolu güzergâhını kullanmayı düşünüyor. Bu, Hazar Boru Hattı Konsorsiyumu'nun (CPC) Kazakistan rotasına bir alternatif sunabilir. Hâlihazırda, Rusya'nın başka ülkelerle boru hatları ağı kullanarak, Çin'e petrol taşımak için üç ayrı yolu bulunuyor. Bunun dışında Çin pazarları için ayrıca 20 milyon tonluk hat tahsis edilmiş durumda.

<http://www.fool.com/investing/general/2013/12/08/will-mongolia-provide-cross-left-the-overland-rout.aspx>

RUSYA-AVRUPA:

Rus Gazprom, Güney Akım projesiyle Avrupa'ya bağlantı kapsamında kendi iç gaz sistemini iyileştirmek için, projenin toplam maliyetini neredeyse yüzde 20 yükselterek, 2011 ve 2017 yılları arasında toplam 738,5 milyar ruble (23 milyar dolar) harcayacak. Alternatif gaz tedarikçileri bulmak isteyen Avrupa Birliği ülkelerinin girişimlerine Rusya'nın yanıtı olarak görülen Güney Akım projesi, İtalya'ya Karadeniz, Bulgaristan, Sırbistan, Macaristan ve Slovenya üzerinden yılda 63 milyar metreküp (bcm) doğalgazı taşımayı planlıyor. Projenin ilk aşamada 2015 sonunda 15,75 milyar metreküp, 2018 sonuna kadar da tam kapasite ile gaz pompalamak için hazır olması bekleniyor. Pazartesi günü kendi web sitesinde yayınlanan bir belgede Gazprom'un, Güney Akımı mümkün kılmak için bir önceki tahminden yüzde 45 daha fazla olarak 510 milyar ruble, yeni iç ağ kapasitesi için de ek bir 228,5 milyar ruble (6,9 milyar dolar) harcamak zorunda kalacağı belirtildi. Birçok analist, Gazprom yerine gelecekte batı toprakları üzerinde güvenilir boru hatları aracılığıyla akışı sağlamak için, Almanya'dan sonra şirketin ikinci büyük müşterisi Ukrayna ile görüşmelere odaklanılması gerektiğini söyleyerek, Güney Akım'a olan ihtiyacı sorguluyorlar.

<http://uk.reuters.com/article/2013/12/09/energy-gazprom-southstream-idUKL6N0JO2YX20131209>

RUSYA-NORVEÇ:

Rus enerji şirketi Rosneft Başkanı İgor Sechin şirketin, Rusya'nın batısındaki Samara bölgesindeki şeyl petrol potansiyeli için istekli olduğunu söyledi. Cuma günü Sechin ile Norveçli enerji büyük Statoil CEO'su Helge Lund, Kazakistan ile Rusya'nın güneybatı sınırına yakın Samara bölgesindeki Domanik şeyl formasyonunda üretim yapmak amacıyla bir ortak girişim anlaşması imzalanması için bir araya geldiler. Sechin yaptığı açıklamada, anlaşma yaptığı dünyanın halka açık en büyük petrol ve gaz şirketi Statoil'in, bölgede ulaşılması zor petrol rezervlerinin gelişimini hızlandırmaya yardımcı olacağını söyledi. Lund ise, başarılı olmaları durumunda, bölgenin dünya çapında bir şeyl petrol rezervlerine sahip olabileceğine inandıklarını belirtti. Rosneft yaptığı bir açıklamada, Statoil ile ortak girişim şirketiyle, Domanik şeyl formasyonunun ticari üretim potansiyelini değerlendiren bir pilot program üzerinde üç yıl harcayacaklarını belirtiyor. Rosneft ve Statoil 2021 yılına kadar bölgede en az altı sondaj kuyusu açılması için anlaştilar. Sechin ile ortakları Domanik şeyl oluşumlarına girmeleri halinde en gelişmiş teknolojilerin kullanılacağını söyledi.

http://business.financialpost.com/2013/12/09/russia-taps-shale-oil-resources/?__lsa=c569-45d5

RUSYA-AVRUPA:

Avrupa rekabet komiseri Joaquin Almunia, Pazartesi günü yaptığı açıklamada, Rus devlet gaz devi Gazprom'un bir yıl süren Orta ve Doğu Avrupa faaliyetleri kapsamındaki anti-tröst soruşturmayı yatıştırmak için, bu hafta Avrupa Komisyonu'na bir öneri sunmasının beklendiğini belirtti. Gazprom'un, Avrupa Birliği'nin orta ve doğu üye devletlerdeki rakip gaz tedarikçilerini, gaz fiyatını petrol fiyatına bağlayarak müşterileri aşırı şekilde engellediği için 10 milyar euro'ya kadar para cezası ile karşı karşıya olduğu iddia ediliyor. Fakat Avrupa Birliği Gazprom'a henüz resmen parasal yaptırımını uygulamayarak, sadece bir uyarı yayınladı. AB Komisyonu paketin kabul edilmesinden önce, Güney Akım doğalgaz boru hattının inşası için üye devletler ve Gazprom arasında gerçekleştirilen altı adet ikili anlaşma imzalanmış olsa bile, anlaşmaların AB'nin üçüncü enerji paketine uyması gerektiğini söylüyor. Komisyon, paketin yürürlüğe girmesinden sonra boru hatları inşa edilmesinin daha doğru olacağını ifade ediyor.

<http://www.europeanvoice.com/article/imported/gazprom-settlement-expected/79023.aspx>

RUSYA-AZERBAYCAN-ABD:

Uluslararası Enerji Ajansı istatistiklerine göre yapılan Ekim 2013 Wall Street Journal analizinde, Amerika Birleşik Devletleri son zamanlarda bir dönüm noktası sayılacak şekilde dünyanın en büyük petrol ve gaz kombine üreticisi olarak Rusya'yı aştı. Özel sermaye ve yenilikçi girişimciler, yeni enerji kaynaklarına erişim, üretim ve dağıtım için hesaplanmış riskler alarak ve daha verimli bir şekilde çaba harcayarak bu dönüm noktasına ulaştılar. Gelecek nesiller için Amerika'nın enerji geleceği güvenli olabilir. Fracking (formasyon çatlatma) Devrimi, serbest girişim ve açık piyasaların getirdiği teknolojik ilerlemenin kanıtıdır. Diğer bazı eski Sovyet devletlerin aksine Azerbaycan, güvenli bir enerji geleceğine ulaşmak için, Rusya'dan siyaseten bağımsız davranarak büyük bir risk almıştır. Batılı Şirketler, Hazar Denizi merkezli enerjinin keşif ve dağıtımını yapmak için, serbest piyasa ve özel sermayeyi kullanmaktadır.

<http://www.news.az/articles/politics/85054>

ORTA DOĞU & KUZEY AFRİKA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

SUUDİ ARABİSTAN:

Suudi hükümet, bir petrol üreticisi olarak, petrol ürünlerini yani elektrik ve yakıtı, tüketicilere düşük fiyatlara ulaştırmaya çalışıyor. Hükümet standart bir fiyatı korumak için aradaki farkı ödüyor. Krallık mevcut faturanın %70-75 civarındaki kısmını ödemektedir. Birleşmiş Milletler istatistiklerine göre GSYH'nin %10'una denk gelen sübvansiyonları (%68 yakıt, %32 elektrik) karşılamaktadır. Bu oran artacak çünkü sübvansiyonlar ile tüketim arasında doğrudan bir korelasyon var. Aynı nüfus artışı, şehirleşme ve yabancılar ile vatandaşlar arasındaki ticari kalkınma gibi.

<http://www.al-monitor.com/pulse/business/2013/12/saudi-arabia-energy-subsidies-assessment.html#>

İRAN:

Geçtiğimiz Perşembe günü, İran Hükümet sözcü yardımcısı Majlis Mohammad Hassan Aboutorabi-Fard basına verdiği bir demeçte "İran İslam Cumhuriyeti'nin, uranyum zenginleştirmeye ve barışçıl nükleer enerjiye ulaşmaya hakkı vardır." dedi. Sözcü yardımcısı ayrıca İran ve altı dünya gücü arasında yapılan anlaşmaya değinerek; "Eğer Batı tarafı İran İslam Cumhuriyeti'nin nükleer haklarını tanırsa ve saygı duyarsa o zaman Cenevre sözleşmesinin geleceğinden ümitli olabiliriz." dedi.

<http://www.presstv.ir/detail/2013/12/13/339715/sanctions-threats-cannot-deter-iran/>

İRAK:

Bu yıl, Türkiye ve Kuzey Irak arasında Ortadoğu'nun enerji haritasının yeniden belirleyecek bir anlaşma sinyali geldi. Fakat iki taraftan da anlaşmanın nasıl ve ne zaman başlayacağına dair resmi bir açıklama gelmedi. Bir yetkilinin verdiği bilgilere göre, önümüzdeki nisan ayından önce petrol akışının başlayacak ve ilerleyen dönemlerde de gaz akışının da olacağını söyledi. Yetkili aynı zamanda Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi'nin Türkiye'ye petrol sahalarından hisse vereceğini ve bu hamle Bölgesel Yönetimi Ekonomik bağımsızlığa taşıyacak.

http://www.ft.com/cms/s/17d8eabe-60b9-11e3-b7f1-00144feabdc0,Authorised=false.html?_i_location=http%3A%2F%2Fwww.ft.com%2Fcms%2Fs%2F0%2F17d8eabe-60b9-11e3-b7f1-00144feabdc0.html%3Fsiteedition%3Duk&siteedition=uk&_i_referer=#axzz2nZdrpQfJ

İSRAİL:

Sondaj konsorsiyumu İsrail'in deniz doğal gaz sondaj alanlarını geliştiriyor. İsrail'e yakın kaynaklara göre İsrail şu sıralar Ürdün'e gaz tedarikini içeren çok hassas bir anlaşma imzalama aşamasında. Bu anlaşma İsrail'in ilk defa ihracatçı konumuna getirecek bir adım olabilir.

<http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702303932504579256352641300102>

KUVEYT:

Güney Koreli Hyundai ağır sanayi ve Fransız ortağı Sidem 15 Aralık'ta Kuveyt'te yapılan ve bir elektrik santrali ile deniz suyu tuzsuzlaştırma tesisini kapsayan 1,4 milyar dolarlık ihaleyi konsorsiyum olarak kazandı. Anlaşmaya göre Hyundai 970 milyon dolarlık gaz yakıtlı elektrik santrali yaparken, Sidem Kuveyt'in başkenti Kuveyt şehrine yaklaşık 100 km uzaklıkta deniz suyu tuzsuzlaştırma tesisini inşa edecek. Hyundai, inşaatın bu ay başlayacağını ve 2016 yılının sonlarına doğru biteceğini söyledi. Elektrik santrali 1500 MW üretim kapasiteli olacak ve deniz suyu tuzsuzlaştırma tesisi de günlük 486 bin metreküp su üretecek.

<http://english.ahram.org.eg/NewsContent/3/12/89145/Business/Economy/S-Koreas-Hyundai-Heavy-wins--bn-Kuwait-deal.aspx>

BAHREYN:

Bahreyn Mühendisler Derneği ve Arap Körfez Üniversitesi tarafından organize edilen Arap Çevre ve Geliştirme Forumu'nda (AFED) konuşan AFED Genel Sekreteri Najib Saab açılış konuşmasında enerji fiyatlarıyla mücadele için enerji verimliliği ve atıkların kesilmesinin önemini vurguladı. Ayrıca dünyada kişi başına en çok karbon emisyonu düştüğü halde halen güvenli elektriğe ulaşamayan ve daha iyi yönetime ve bölgesel işbirliğine ihtiyaç duyan 50 milyonun üzerinde Arap olduğunu söyledi.

http://www.zawya.com/story/AFED_Panel_at_Bahrain_Energy_Management_Conference_Call_for_Diversification_and_Phasing_Out_of_Subsidies-ZAWYA20131211132635/

THINK– TANK KURULUŞLARI

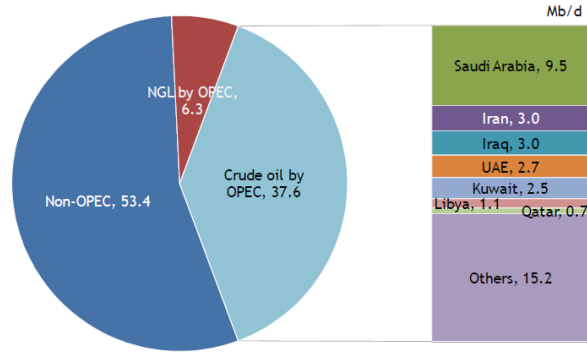
The Institute of Energy Economics (Japonya)

<http://eneken.ieej.or.jp/data/5302.pdf>

PETROL FİYAT DENGESİNE FARKLI BİR BAKIŞ

Yüksek petrol fiyatları dünya ekonomisinde süregelen durağanlığın en önemli sebepleri olarak gösterilmektedir. Petrol fiyatlarının yüksek olması ise OPEC üye ülkelerinin özellikle Ortadoğu ülkelerinin artan genç nüfuslarına yeterli iş imkanı açamaması ve vatandaşların refah seviyesini korumak için petrol gelirlerini kullanmalarıdır.

Şekil – 1 Petrol Arzı

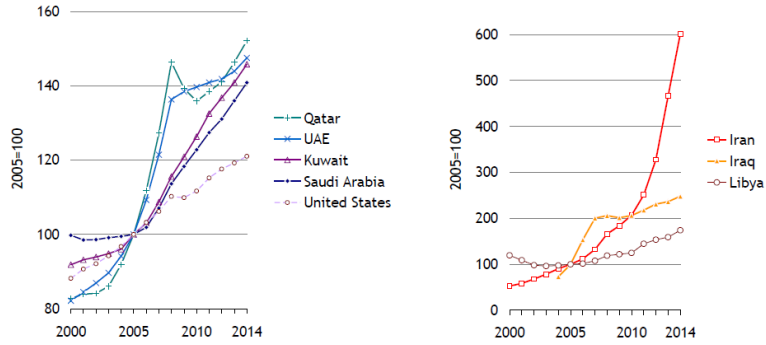
Note: Non-OPEC includes processing gains and biofuels.

Source: IEA "Oil Market Report," October 2013

Bundan sadece 10 yıl önce varil petrol fiyat bandını 22 – 28 dolar arasında tutmaya çalışan OPEC ülkeleri artık petrol fiyatlarının yükselmesi yönünde politika yapmaya başlamışlardır. OPEC üyeleri içerisinde en büyük ihracatı yapan ve petrol fiyatlarında dengeleyici ülke olarak görülen Suudi Arabistan'ın petrol fiyatı hedefini 100 dolar üstü olarak belirlemesi fiyat konusunda OPEC ülkelerinin politikasını göstermektedir.

Elde edilen petrol gelirlerinin refah seviyesini korumak için kullanılması ve petrol ihraç eden ülkelerin ekonomilerini çeşitlendirememesi, ülke para birimlerinin dolar karşısında değer kazanmasına ve enflasyon oranlarının artmasına neden olmaktadır. Bu durumu dengelemenin yolu ise petrol fiyatlarının kaçınılmaz olarak tekrar arttırılma isteğine neden olmaktadır.

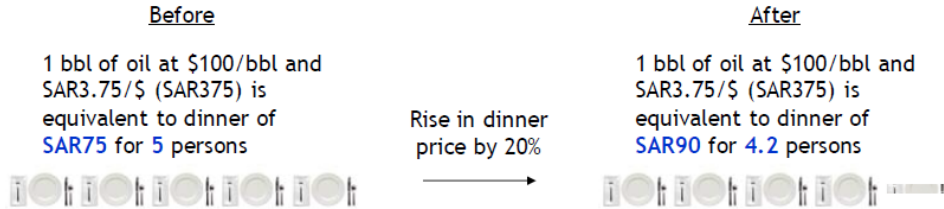
Şekil – 2 Seçilen Ülkelerde Tüketici Fiyat Endeksi

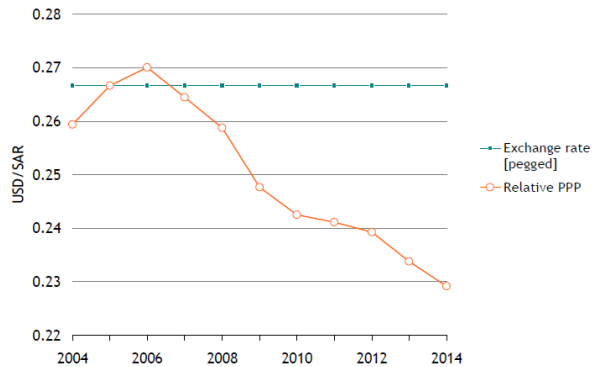
Source: IMF "World Economic Outlook," October 2013

Ülke para birimlerinin dolar karşısında değer kazanması ve petrolün ticaretinin dolar karşılığında gerçekleşmesinin sonucunda özellikle Ortadoğu ülkelerine petrol gelirlerinin dolaylı olarak azalmasına neden olmaktadır. Suudi Arabistan özelinde inceleme yapıldığında 2005 yılına göre ülkenin para birimi dolar karşısında %12 oranında değer kazanmıştır.

Şekil – 3 Satın Alma Gücünün Dolar Karşısında Değişim Örneği

Şekil – 4 Suudi Arabistan Riyalinin Dolar Karşısında Değer Değişimi

Notes: Relative PPP is based on the 2005 exchange rate and on changes in consumer price indices.

Source: Compiled from IMF "World Economic Outlook," October 2013

<http://www.brookings.edu/research/opinions/2013/12/10-cooperation-iraq-turkey-alkhatteeb>

YAKIN İŞBİRLİĞİ İRAK VE TÜRKİYE İÇİN BÜYÜK SONUÇLAR VERECEK

Türkiye'nin son zamanlardaki enerjiye olan artan talebi, dikkatini Hazar bölgesi ve Irak'a çevirmesine neden olmuştur. Uluslar arası Enerji Ajansı raporlarına göre Türkiye'nin enerji ithalatı üzerine yaptığı harcamalar geçtiğimiz yıl 60 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiş olup, bu yıl söz konusu rakamın üzerine çıkacağı beklenmektedir. Böyle bir momentum bağlamında geçtiğimiz hafta İstanbul'da düzenlenen 3. Hazar Forumu'nda enerji ihtiyaçlarını gidermek için bir güney Avrupa ya da kuzey Ortadoğu enerji birliği yaratma çabalarına tanık olunmuştur.

Hazar Forumu'nda -diğer birçok forumlarda olduğu gibi- küresel enerji güvenliği ve küresel arz ve talebin nasıl etkilendiği üzerinde duruldu. Ayrıca, Kuzey Irak koridoru üzerinden Türkiye'ye bağlanan petrol boru hattının yapısı üzerinde Irak-Bölgesel Kürt Yönetimi, Bağdat ve Ankara arasındaki diyaloga ilgi çekilmiştir. Söz konusu boru hattı statüsünün tüm taraflar arasında yasal bir uzlaşmaya varılmadan devam etmesi halinde, bölgesel güvenlik açısından uzun dönemli yansımaları olacaktır.

New York'ta düzenlenen 2. Hazar Forumu'nda Türkiye Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu konuşmasında “ Güney koridorunun güvenilir enerji edinme noktasında aynı amacı taşıyan çeşitli ülkeleri ve birçok bölgeyi birbirine bağlamakta ve aynı zamanda barış imkanı sağlayacağını” ifade etmiştir. Davutoğlu'nun bu ifadesi ekonomik uyum ve refahı sağlamak için Ankara, Bağdat ve Erbil arasında üçlü bir anlaşma oluşturmak isteyen Enerji Bakanı Taner Yıldız tarafından da desteklenmiştir.

Irak'ta federalizm taraflarca farklı anlaşılan bir sorunsala denk düşmektedir. Kürtler dünyaya konfederal gözlüklerle bakarken, ülkenin çoğunluğunu oluşturan Araplar federalizm konusuna merkezîyetçilik nosyonu çerçevesinde yaklaşmaktadır. Rejim değişikliği bir ülkede sadece diktatörlerin ortadan kaldırılmasını değil, aynı zamanda reform yolunda bir milletin yolculuğunu temsil eder. Bu yolculuk zaman alabilir ve hayata geçmesi nesiller boyu sürebilir.

Irak üzerinde refahın sağlanması için anahtar konu ülkenin petrol ve gaz rezervlerinin gelecekteki yönetimi ve taraflar arasında gelirlerin adil bir şekilde dağıtılması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Irak bölgesel refah için katalizör görevi üstlenebilir durumdadır. Tek başına enerji sektörü 650 milyar dolardan fazla olmak üzere toplamda 1,3 trilyon dolarlık yatırım portföyü sunulmaktadır. Irak Enerji Stratejisi'ne göre 2020 yılında, petrol üzerinde günlük üretim 9 milyon varile ulaşırken, gaz üretimi 7 milyar kübik fitin üzerine çıkacaktır.

Türkiye Avrupa'ya açılan bir kapı olması ve Irak'ın doğal bir iş ortağı konumunda olmasından dolayı Irak'ta ortaya çıkacak refahtan en fazla yararlanan ülke olarak ortaya çıkmaktadır. Medeniyetin beşiğinde işbirlikçi komşuluk ilişkilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Sonuçta, böyle bir işbirliği tüm tarafların faydasına olacaktır.

<http://www.sei-international.org/news-and-media/2130>

CDM PROJELERİNDE KÖMÜR ENERJİSİ: MANTIKLI MI?

Yeni SEI (Stockholm Environment Institute) araştırması; yüzlerce milyonluk karbon kredilerinin kömür santrallerinde kullanılmasını sağlayan ve aslında gerçek olmayan ya da katkı sağlamayan bu kredilerin verilmesini sağlayan Temiz Kalkınma Mekanizmalarının (Clean Development Mechanism - CDM) yanlış uygulamalarını araştırmaktadır.

CDM projesi geniş bir çerçevede sera gazı emisyonlarını azaltmayı desteklemek için kurulmuştur. Fikir, aslında yeterli teknolojiye ve uygulamalara sahip olmayan gelişmiş ülkelerin CER (Sertifikalı Emisyon Azaltımı) satışları ile kendini geliştirebilmeleridir ve bu sayede amaca ulaşılacaktır. Bu kredileri satın alan iş adamları ve hükümetler, ülkelerinde kendi emisyon azaltma hedeflerine, kendi azaltma çabalarına kıyasla daha az maliyete ulaşma imkanına sahip olacaklardır.

Yüksek Verimli Kömür santralleri kesinlikle CDM için uygundur ve şu anda CDM içinde bu tip 45 proje yer almaktadır: 32 adet Hindistan'da ve 13 adet Çin'de. Bunlara 5 adet Hindistan projesi ve bir tane de daha yeni kaydedilmiş bir proje daha eklenecektir. Hindistan projelerinin tamamı, kritik üstü teknolojisinin bir üstü olan Süperkritik teknolojisini kullanmakta, Çin ise bundan daha da gelişmiş Ultra kritik üstü teknolojisini kullanmaktadır.

Ancak bu teknolojiler yeni kömür santralleri için ortak bir uygulama haline gelmiştir, SEI çalışması bulgusuna göre, bu teknolojilerin kullanılmasının sebebi CER kredilerinden daha çok, yüksek kömür fiyatları ve hükümet talimatlarıdır. Bu da CDM tarafından onaylanan emisyon azaltmalarının gerektiği gibi, çok da katkısı olmadığı manasına gelmektedir.

Eğer 45 proje kabul edildiği ve planladığı gibi performans gösterseydi, proje geliştiricilerinin kendi tahminlerine göre, yaklaşık olarak 80 GW enerjiyi bir yılda 400 milyon ton Karbondioksit salarak üreteceklerdi ve bu değer yaklaşık olarak Fransa, İspanya ve Güney Afrika gibi ülkelerin yıllık emisyonlarına yaklaşık bir değer olacaktır.

Metodolojide Hatalar

"Özgün katkı" kaygıları ile birlikte, çalışma CDM metodolojisindeki kömür santralleri için, %250 daha fazla kredilendirme yapılmasını sağlayan kusurları ifade etmektedir. Lazarus'a göre bu kusurlar "Derin ve Sistemik"tir. Bu, sistemin hiç tahmin edilemeyen tasarım ve uygulama metodolojisindeki hatalarından kaynaklanmaktadır.

Lazarus'a göre metodolojinin yaratılma amacı çok saygıdeğer. "Bu metodoloji sadece en iyi performans gösterenleri desteklemek için yaratıldı ve emisyon azaltma ölçümlerinde tutucu olarak, sadece iki önlemin alındığı ve en düşük değer kredilendirildiği bir sistem olarak yaratıldı." diye ekledi; fakat fazla kredilendirme kaygıları ile birlikte, bir gürültü oranı işaretine sahip, yani kazan teknolojisi haricindeki, hem enerji verimliliği hem de emisyonlar üzerinde eşit derecede büyük etkileri olan faktörler göz önünde bulundurulmamıştır.

Politika Yapıcılar Baskı Altında

SEI ACM0013'ün kusurlarını bulmak için ilk değil. Bu yılın başında, CDM Metodolojileri Paneli Teknik Uzmanları, problemleri saptadı ve metodolojinin durdurulması için acil olarak çağrı yaptı.

Metodolojiler Paneli, kısa süre yayımlanması beklenen bir analizi görüştü ve bu analizin ilk düzenlenecek CDM Yönetim Kurulunda tartışılacağını bildirdi. Bu arada, AB yetkilileri ise, AB'İN iklim ve azaltma hedeflerinin bütünlüğünü korumak için hangi proje tipinde kısıtlamaya ihtiyaç olduğunu tartışmaya başladılar.

Temel Soru

Lazarus, çalışmanın bulgularının ve önerilerinin kömür yakmadan kaynaklanan emisyonlara CDM'E göre daha uygun olduğunu söyledi:

“Öngörülebilir gelecekteki kullanılabilir iklim finansmanının kısıtlı miktarı ve geleneksel kömürden elektrik üretimi küresel iklim değişikliği sınırlama hedeflerimizi tehdit etmektedir. Bu tür projelerin CDM kapsamında desteklenmesi çok da akıllıca görünmemektedir.” dedi.